

Nr 701

Av fröken **Elmén m. fl.**, om viss översyn av barnavårdslagen.

Lagen om samhällets vård av barn och ungdom av den 29 april 1960 har nu varit i kraft sedan den 1 januari 1961. Lagen innebar bl. a. en förändring av formerna för vård inom ungdomsvårdsskolornas ram i det att begreppen utackordering och villkorlig utskrivning slopats. I stället skiljes mellan vård inom och utom skolan (Bvl § 66).

I propositionen rörande den nya barnavårdslagen framhöll föredragande statsrådet bl. a. vikten av att fullgod tillsyn och hjälp beredes under de perioder då elev vistas utom anstalten samt uttalade att »skolans ansvar bör vara lika stort antingen denne» — eleven — »vistas i skolan eller är utplacerad från denna». Samma uppfattning hade tidigare framförts av kommittén för ungdomsvårdsskolorna i betänkandet Verksamheten vid ungdomsvårdsskolorna (SOU 1959: 25, s. 111 ff.).

Enligt barnavårdslagen § 66 må elev för vård utom skolan överlämnas till enskilt hem eller placeras i lämplig anstalt. Med »enskilt hem» avses i barnavårdslagen icke den omhändertagnes eget hem (se Romander-Grönlunds kommentar till barnavårdslagen, 1964, s. 157 och 219). Detta har medfört den oformligheten att elev, som styrelsen för ungdomsvårdsskolan bedömer böra placeras i det egna hemmet, måste utskrivas från skolan. Skolans stöd till eleven upphör därmed. Visserligen må en styrelse förordna att samhällsvården skall bestå trots utskrivningen (Bvl § 68), men detta innebär att den fortsatta tillsynen åvilar barnavårdsnämnden och icke ungdomsvårdsskolan.

Bakom angivna lagrum torde ligga erfarenheten att en stor del av ungdomsvårdsskolornas elever kommer från hem som är olämpliga som uppfostringsmiljö. Detta framgick bl. a. av den klientelundersökning som bifogats ungdomsvårdsskoleutredningens betänkande, Vården vid ungdomsvårdsskolorna (SOU 1954: 5). Emellertid synes det orimligt att så fastlåsa verksamheten genom formella bestämmelser, att styrelsen icke har möjlighet att placera elev för vård utom skola i det egna hemmet med fortsatt stöd av skolan, när denna placering bedömes lämplig.

Erfarenheten har visat att det finns fall där en placering i det egna hemmet är både önskvärd och lämplig och där kontinuiteten i elevens fostran bör bibehållas genom att tillsynen åvilar skolan även i fortsättningen. Det kan t. ex. finnas elever med vissa uttalade karakteristika — framför allt konstitutionella defekter — då föräldrarna kan bedömas som bäst lämpade att med skolans stöd

handha sitt barns fostran. I andra fall kan det vara önskvärt att återplacera eleven i det egna hemmet för att fortsätta en behandling som inletts, t. ex. vid en barnpsykiatrisk klinik.

Under de senaste åren har vid ungdomsvårdsskolorna anställts särskilda befattningshavare för vården utom skolan. Dessas arbete inriktas på att planera för elevens placering samt öva tillsyn över de elever som vårdas utom anstalten. Själva omplaceringen blir ofta för eleven en svår period, då han behöver skolans stöd. Anstaltsvården och den öppna vården, såväl i det egna hemmet som i annat enskilt hem, bör betraktas som två led i samma behandling. Lagen bör därför vara så utformad, att den tillåter största möjliga flexibilitet och hänsyn till varje elevs individuella behov. Genom assistenterna för vård utom skola har ungdomsvårdsskolorna större möjligheter än tidigare att bidra till en sanering av hemmiljön, förbättra relationerna mellan hemmet och eleven och utöva tillsyn, om eleven återvänder hem. De föräldrakontakter och den föräldraterapi som utföres på Barnbyn Skå framstår här som föredömlig. Barnavårdslagen bör ge möjlighet för en styrelse vid ungdomsvårdsskola att placera elev för vård utom skola även i det egna hemmet.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes därför,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla om en översyn av barnavårdslagen, innebärande sådan ändring att möjlighet beredes styrelse för ungdomsvårdsskola att placera elev för vård utom skola även i det egna hemmet.

Stockholm den 26 januari 1966

Brita Elmén

Astrid Kristensson

David Gomér

Astrid Bergegren
